

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА**

ЧАСОВНИКОВ ДМИТРО ВАЛЕРІЙОВИЧ

УДК 346.5:346.9

**АДМІНІСТРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКІ САНКЦІЇ
ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ**

Спеціальність 12.00.04 – господарське право,
господарсько-процесуальне право

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Вінниця – 2021

Дисертацією є рукопис

Робота виконана на кафедрі цивільного права і процесу Донецького національного університету імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент
Дорошенко Ліна Миколаївна,
доцент кафедри цивільного права і процесу
Донецький національний університет імені
Василя Стуса

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор
Резнікова Вікторія Вікторівна,
завідувач кафедри господарського права та
господарського процесу
Інститут права Київського національного
університету
імені Тараса Шевченка (м. Київ)

кандидат юридичних наук, доцент,
Громенко Юлія Олександрівна,
директор навчально-наукового інституту
права та кібербезпеки Одеського
державного університету внутрішніх справ
(м. Одеса)

Захист відбудеться **«14» травня 2021 року о 11:00 годині** на засіданні спеціалізованої вченої ради К 11.051.12 Донецького національного університету імені Василя Стуса за адресою: 21021, м. Вінниця, вул. Грушевського, 2, каб. 123.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Донецького національного університету імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України за адресою: 21001, м. Вінниця, вул. 600-річчя, 21, каб. 313.

Автореферат розісланий **«13» квітня 2021 року.**

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

Ю. М. Павлюченко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Розвиток ефективно функціонуючого ринку цінних паперів, що здатен мобілізувати та перерозподіляти інвестиційні ресурси, є одним із найважливіших напрямів ринкової трансформації національної економіки. Для результативності функціонування такого ринку держава має вчиняти певні дії щодо поліпшення його стану, у тому числі шляхом попередження, виявлення та усунення порушень законодавства, яке регулює економічні відносини на зазначеному ринку. Одним з чинників, що сприяє формуванню оптимально діючого національного ринку цінних паперів, інтеграції України до світового економічного простору, є ефективне застосування інституту господарсько-правової відповідальності за вчинення правопорушень на ньому. Застосування на цьому ринку такої форми відповідальності як адміністративно-господарські санкції спрямовано на запобігання правопорушень, ліквідацію їх наслідків і забезпечення господарського правопорядку в цілому.

Правові норми, які регулюють окремі питання адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів, закріплено у Конституції України, Господарському кодексі України (далі – ГК України), законах України «Про державне регулювання ринку цінних паперів» (далі – Закон про ДР РЦП), «Про цінні папери та фондовий ринок»; Указі Президента «Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку» та інших підзаконних актах, у рішеннях, наказах Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (далі – НКЦПФР). Положення цих актів не позбавлені недоліків та прогалин, про що свідчить, зокрема, той факт, що спори, пов'язані із застосуванням зазначених санкцій, достатньо часто стають предметом судового розгляду. Так, відповідно до річних звітів НКЦПФР протягом 2017 року представники Комісії взяли участь у 127 засіданнях судів різних інстанцій у справах цієї категорії, протягом 2018 року – у 138, а у 2019 році – вже у 620 засіданнях. Усе це вказує на необхідність удосконалення законодавства, яким регулюється застосування адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів.

У національній правовій доктрині загальні питання адміністративно-господарських санкцій висвітлювалися в роботах таких вчених, як: А. Г. Бобкова, О. М. Вінник, І. О. Віхров, С. Ю. Гапало, І. Є. Замойський, О. А. Заярний, Г. Л. Знаменський, Д. Х. Липницький, Д. М. Лук'янець, В. К. Мамутов, О. П. Подцерковний, З. Ф. Татькова, Н. М. Шевченко, В. С. Щербина. Проблематику функціонування ринку цінних паперів досліджували І. Г. Андрущенко, Ж. В. Завальна, А. Б. Кондрашихина, Ю. Я. Кравченко, Н. С. Кузнецова, О. М. Мозговий, О. О. Папаїка, В. Г. Рожманова, М. В. Старинський, В. Л. Яроцький. Окремі аспекти застосування адміністративно-господарських санкцій за різні види господарських правопорушень розглядалися у дисертаційних роботах Л. М. Дорошенко, І. Ф. Коваль, С. С. Валітова, Ю. В. Журика. Проблеми застосування відповідальності до учасників ринку цінних паперів аналізувалися у роботах вітчизняних дослідників О. В. Кологойди, Д. О. Лісової, Г. М. Остапович,

А. В. Попової, О. С. Янкової та зарубіжних вчених Е. В. Котельникової, Т. В. Кувакіної, А. В. Сладкової. Водночас низка питань, зокрема, щодо поняття та сутності адміністративно-господарських санкцій, їх видів, визначення підстав, умов, розміру та порядку застосування останніх на ринку цінних паперів, залишаються дискусійними та потребують доопрацювання. У зв'язку із динамічною зміною законодавства, появою низки правових позицій суду у цій сфері необхідна сучасна критична оцінка попередніх досягнень юридичної науки щодо проблематики дослідження.

Вищезазначене свідчить про актуальність подальших наукових досліджень питань застосування адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів, чим і обумовлено вибір теми.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконана згідно з планом науково-дослідної діяльності юридичного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса за темами «Розвиток правової системи України: стан та перспективи» (державна реєстрація № 0112U002868) та «Правове забезпечення соціально-економічного розвитку: стан та перспективи» (державна реєстрація № 0118U003140), у межах яких автором досліджено та доопрацьовано питання застосування адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є обґрунтування нових теоретичних положень щодо адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів та підготовка пропозицій, спрямованих на удосконалення господарського законодавства з цих питань.

Для досягнення зазначеної мети поставлено та вирішено такі завдання:

аналіз і визначення поняття та ознак ринку цінних паперів;
 уточнення ознак адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів і визначення їх поняття;
 дослідження видів адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів та обґрунтування пропозицій щодо їх конкретизації;

аналіз законодавчої основи адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів та обґрунтування напрямів її подальшого удосконалення;

дослідження і уточнення підстав та конкретизація умов застосування адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів;

конкретизація порядку застосування адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів;

аналіз процедури виконання рішень про застосування адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів з конкретизацією її етапів.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають при застосуванні господарської відповідальності на ринку цінних паперів.

Предметом дослідження є адміністративно-господарські санкції за правопорушення на ринку цінних паперів.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження склали загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання. За допомогою методів аналізу та синтезу визначено зміст адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів. Діалектичний метод взято за основу для визначення понять «адміністративно-господарські санкції на ринку цінних паперів», «попередження на ринку цінних паперів», «штраф на ринку цінних паперів», «правопорушення на ринку цінних паперів», «організаційні санкції на ринку цінних паперів». Системний метод використано у процесі дослідження та доопрацювання видів, підстав та умов застосування адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів. Статистичний метод – для дослідження практики судів та НКЦПФР з питань застосування адміністративно-господарських санкцій. З використанням логіко-юридичного та формально-логічного методів проведено аналіз сучасного стану наукових розробок та законодавства щодо застосування адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів, а також для обґрунтування напрямів подальшого вдосконалення законодавства з цього питання. Порівняльно-правовий метод використано під час аналізу законодавства Білорусії, Великої Британії, Німеччини, Росії, США, Франції.

Теоретичну основу дослідження, крім робіт вищезазначених авторів, склали наукові праці вітчизняних та зарубіжних правознавців, зокрема: С. С. Алексєєва, С. Н. Братуся, О. С. Іоффе, О. Е. Лейста, В. В. Луця, В. С. Мартем'янова, О. А. Підопригори, О. Ф. Скаун, В. С. Тадевосяна, Р. О. Халфіної та інших.

Емпіричну основу дослідження склали законодавство України та іноземних держав, матеріали судової практики та практики НКЦПФР, статистичні дані.

Наукова новизна полягає в тому, що на основі дослідження законодавства, практики його застосування та наукових здобутків щодо адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів запропоновано нові положення та доопрацьовано раніше відомі положення стосовно таких санкцій.

Наукова новизна результатів дослідження конкретизується в наступних науково-теоретичних положеннях, висновках та пропозиціях.

Уперше:

визначено кваліфікуючі ознаки ринку цінних паперів: 1) ринок цінних паперів є платформою, яка створює умови для залучення інвестицій; 2) винятковість характеру об'єкту правовідносин, яким виступають цінні папери; 3) специфічність кола учасників ринку, до якого включаються суб'єкти, які здійснюють безпосередню діяльність на ринку, а саме: прямі учасники: емітенти, особи, що видали неемісійні цінні папери, інвестори, у тому числі інституційні, професійні учасники, об'єднання професійних учасників ринку цінних паперів, у тому числі саморегулювна організація, та суб'єкти, які забезпечують функціонування ринку, а саме: опосередковані учасники: учасники, діяльність

яких створює необхідні умови для функціонування прямих учасників (аудиторські, рекламні фірми, рейтингові агентства, агентства з оприлюднення регульованої інформації тощо) і діяльність яких регулює відносини учасників ринку (держава в особі державних органів); 4) охоплює широкий спектр правовідносин, як-то: горизонтальні: під час випуску, обігу, обліку, виконання зобов'язань, викупу, погашення тощо цінних паперів та їх похідних; вертикальні: під час організації, управління і регулювання ринку;

запропоновано визначення «попередження на ринку цінних паперів» як заходу виховно-превентивного характеру, що застосовується уповноваженим органом державної влади при вчиненні суб'єктом господарювання – учасником ринку цінних паперів господарського правопорушення незначного ступеня суспільної небезпеки та спрямований на запобігання повторності правопорушення;

розроблено поняття організаційних адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів, під якими розуміються заходи, що спрямовані на припинення правового статусу суб'єкта господарювання або настання інших негативних наслідків організаційно-функціонального характеру (анулювання ліцензії, зупинення обігу цінних паперів тощо) та застосовуються уповноваженим органом державної влади до суб'єкта господарювання – учасника ринку цінних паперів при вчиненні правопорушення.

Удосконалено:

поняття «ринок цінних паперів», з уточненням, що це сегмент фінансового сектору країни, складова частина ринку капіталів, який входить до структури фінансового ринку, є платформою, на якій створюються умови для залучення інвестицій, охоплює широкий спектр правовідносин горизонтального та вертикального характеру, що пов'язані з цінними паперами і виникають між учасникам зазначеного ринку;

ознаки адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів з уточненням їх переліку: 1) особливий суб'єктний склад господарських правовідносин – суб'єкти застосування адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів та суб'єкти, до яких застосовуються адміністративно-господарські санкції на такому ринку; 2) підстави застосування цих санкцій з поділом їх на фактичні та юридичні, де під фактичною підставою розуміється правопорушення на ринку цінних паперів; під юридичною – виключно закон; 3) особливий характер таких санкцій з поділом їх за цим критерієм на майнові, організаційно-правові та виховно-превентивні заходи; 4) специфічність мети;

визначення поняття адміністративно-господарської санкції на ринку цінних паперів з уточненням, що це заходи майнового, організаційно-правового, виховно-превентивного характеру, що застосовуються уповноваженим органом державної влади до суб'єктів господарювання зі спеціальним статусом за порушення встановлених законом правил здійснення господарської діяльності на ринку цінних паперів під час розміщення, обігу та обліку цінних паперів тощо та спрямовані на покарання правопорушника, припинення правопорушення та ліквідацію його наслідків;

понятійно-категоріальний апарат щодо позначення санкцій на ринку цінних паперів шляхом уніфікації термінології відносно застосування понять «адміністративно-господарські санкції», «адміністративно-господарський штраф»;

виокремлення додаткових критеріїв класифікації адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів, а саме за: а) суб'єктом: особи, які уповноважені застосовувати санкції (державні органи - НКЦПФР та суд) і особи, до яких застосовуються санкції (суб'єкти господарювання – учасники ринку цінних паперів: емітент, професійний учасник, інституційний інвестор, об'єднання професійних учасників, саморегулювальна організація професійних учасників); б) сферою застосування: універсальні санкції (штраф, попередження) – застосовуються до всіх учасників ринку цінних паперів та спеціальні санкції (анулювання ліцензії, припинення акціонерного товариства) – мають персональний характер і застосовуються до конкретного учасника такого ринку; в) порядком застосування: в адміністративному порядку (за рішенням уповноваженого органу державної влади) та в судовому; г) порядком виконання: безпосередньо уповноваженим органом, який застосував санкцію, або шляхом звернення рішення (постанови) до виконання (добровільного або примусового); г) способом оскарження: в адміністративному або судовому порядку;

визначення поняття адміністративно-господарського штрафу, що застосовується на ринку цінних паперів з уточненням, що це захід майнового характеру, що застосовується одноразово при вчиненні правопорушення, виражається в грошовій сумі, стягується у розмірі, який встановлюється законом і обчислюється у неоподатковуваних мінімумах доходів громадян або двократному розмірі до економічної вигоди, одержаної у результаті протиправних дій, та зараховується в дохід державного бюджету;

визначення поняття правопорушення на ринку цінних паперів як підстави застосування адміністративно-господарської санкції з уточненням, що це суспільно шкідливе діяння (дія або бездіяльність) суб'єкта господарювання, що суперечить законодавству, яке встановлює правила здійснення діяльності на ринку цінних паперів, та за порушення яких передбачено застосування адміністративно-господарських санкцій;

визначення понять підстав та умов застосування адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів з конкретизацією переліку останніх, а саме: 1) дотримання строків реалізації відповідальності; 2) спеціальна правосуб'єктність; 3) повторність правопорушення, та з обґрунтуванням залежності правових наслідків за скоєне правопорушення на ринку цінних паперів від виду умов;

порядок застосування адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів шляхом виключення з нього такого етапу як складання постанови про порушення справи;

визначення поняття стадії провадження у справах про правопорушення на ринку цінних паперів з уточненням, що це самостійна частина провадження, яка триває у часі і полягає в діяльності учасників провадження, що здійснюють низку

послідовних, пов'язаних між особою процесуальних дій щодо реалізації прав та взаємних обов'язків, які складаються в етапи, і спрямовані на розв'язання конкретних завдань у провадженні, оформлюється спеціальним процесуальним документом та визначається відповідними нормативно-правовими актами;

положення щодо визначення моменту, з якого рішення про застосування санкцій на ринку цінних паперів є виконаним з уточненням, що воно є таким у випадку застосування: 1) виховно-превентивної санкції – з моменту його оголошення правопорушнику посадовою особою, яка винесла рішення; 2) майнової санкції – з моменту фактичної сплати штрафу; 3) організаційної санкції – з моменту вчинення посадовою особою (особами) дій, зазначених в самому рішенні.

Дістали подальший розвиток положення щодо:

віднесення адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів до форм господарсько-правової відповідальності з додатковим обґрунтуванням загальних та спеціальних ознак відповідних заходів;

періодизації законодавчої основи застосування адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів з деталізацією етапів її розвитку;

розміру адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів з додатковим обґрунтуванням доцільності: а) встановлення для штрафів нижньої та верхньої граничних меж; б) визначення розміру штрафу у двократному розмірі відносно економічної вигоди, отриманої у результаті протиправних дій;

доцільності встановлення відповідальності у вигляді адміністративно-господарського штрафу з додатковим обґрунтуванням пропозиції застосування цієї санкції у випадку, якщо протягом року особа, що вже притягувалась до відповідальності шляхом застосування попередження, вчинить нове аналогічне правопорушення;

поділу правопорушень на ринку цінних паперів залежно від виду протиправної поведінки з конкретизацією їх поділу на правопорушення, пов'язані з: 1) емісією та обігом цінних паперів; 2) професійною діяльністю на ринку цінних паперів; 3) розкриттям інформації на ринку цінних паперів; 4) виконанням функцій НКЦПФР; 5) дотриманням законодавства про акціонерні товариства;

поняття порядку застосування адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів з конкретизацією, що це визначений законодавством послідовний алгоритм дій уповноважених органів, який активізується за наявності відповідних підстав та впроваджується у визначені законом строки, спрямований на розгляд справ про правопорушення, прийняття рішень, які оформлюються відповідними процесуальними документами;

поняття стадії провадження у справах про правопорушення на ринку цінних паперів з конкретизацією її ознак: 1) самостійна частина провадження; 2) триває у часі; 3) полягає в діяльності учасників провадження; 4) є низкою послідовно пов'язаних між особою процесуальних дій щодо реалізації прав та взаємних обов'язків; 5) складається з кількох етапів; 6) спрямована на розв'язання конкретних завдань у провадженні; 7) оформлюється спеціальним процесуальним документом; 8) регламентується відповідними нормативно-правовими актами;

виокремлення стадій провадження у справах про правопорушення на ринку цінних паперів з конкретизацією, що до обов'язкових стадій належать: 1) порушення справи; 2) підготовка до розгляду справи; 3) вирішення справи; до факультативних стадій віднесено: 1) зупинення/відновлення провадження; 2) оскарження/ перегляд рішень; 3) закриття провадження/справи;

виконання рішень (постанов) про застосування адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів з їх поділом на етапи: 1) звернення постанови до виконання; 2) безпосереднє виконання (їх добровільне виконання або примусове).

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що сформульовані в дослідженні теоретичні висновки та пропозиції заповнюють прогалину у науці господарського права і можуть бути використані при вдосконаленні національного законодавства щодо адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів. Положення дисертації можуть бути впроваджені у навчальний процес при викладанні господарсько-правових дисциплін, зокрема, при викладанні навчальної дисципліни «Господарське право» студентам спеціальності 081 «Право» Донецького національного університету імені Василя Стуса (довідка № 393/01-13/01.1.3). Наведені в дисертаційній роботі узагальнення і рекомендації можуть бути корисними у практичній діяльності органів державної влади. Окремі з них враховані НКЦПФР при підготовці та доопрацюванні нормативно-правових актів на ринку цінних паперів (довідка Департаменту НКЦПФР у Східному регіоні № 14/0506 від 05 серпня 2020 року).

Положення дисертації можуть також бути використані при підготовці підручників та навчальних посібників для студентів та аспірантів юридичних закладів вищої освіти. Положення та висновки, сформульовані в дисертації, що мають дискусійний характер, можуть становити підґрунтя для подальших наукових досліджень проблем застосування адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів.

Результати дослідження представлені як пропозиції з удосконалення норм чинного законодавства у вигляді проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення застосування адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів».

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною роботою, результати якої отримані автором на основі власних досліджень на підставі аналізу наукової літератури, законодавства України та зарубіжних країн, матеріалів судової практики, практики НКЦПФР та статистичних даних.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження доповідалися та обговорювалися на: Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Осінні юридичні читання» (м. Вінниця, 2019), III Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Правові засади організації та здійснення публічної влади» (м. Хмельницький, 2020), XVIII науково-практичній конференції «Цивільне право України: нові виклики і перспективи розвитку» (м. Харків, 2020). Окремі положення дослідження використовувалися при підготовці навчального

посібника «Правове регулювання ринку цінних паперів в Україні», який отримав гриф МОН № 1/11-1629 від 11.03.2010 року.

Публікації. За темою дисертації опубліковано п'ять наукових статей, з яких чотири статті у фахових наукових виданнях України, перелік яких затверджений у встановленому порядку, одна стаття в науковому періодичному виданні іншої держави, а також троє тез доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура дисертації обумовлена метою, завданнями і предметом дослідження та складається зі вступу, двох розділів, семи підрозділів, висновків. Обсяг основного тексту дисертації складає 195 сторінок. Робота містить також список використаних джерел із 373 найменувань та додатки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

Розділ 1 «Загальнотеоретичні питання адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів» містить чотири підрозділи, які присвячено аналізу поняття та ознак ринку цінних паперів, дослідженню поняття та ознак адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів, їх видам та законодавчій основі.

У підрозділі 1.1. *«Поняття ринку цінних паперів»* проведено аналіз цього поняття на підставі вивчення наукових джерел та законодавчих актів. Здійснено розгляд категорій «фінансовий ринок», «ринок капіталів», розглянуто їх кореляцію з категорією «ринок цінних паперів». Встановлено, що як в законодавстві, так і на практиці вживаються такі поняття як «ринок цінних паперів» та «фондовий ринок». Доведено, що вони є тотожними, а причини наявності термінологічної розбіжності цих понять обумовлені: на рівні доктрини – специфікою формування ринків цінних паперів у різних країнах, рівнем економічного розвитку держав, безперервною інституційною еволюцією, розбіжністю у процесі перекладу з однієї мови на іншу; на рівні законодавства – автоматичним перенесенням недоліків нормативно-правових актів середини 90-х років у сучасне національне законодавство, значною кількістю нормативних актів, в яких понятійно-категоріальний апарат не узгоджений між собою, недостатньою якістю юридичної техніки при формуванні законодавства. У зв'язку з цим з метою досягнення єдності та однозначності у використанні термінології в законодавстві та правозастосуванні, обґрунтована доцільність виключення з законодавства терміну «фондовий ринок».

На підставі проведеного дослідження конкретизовано ознаки ринку цінних паперів, з урахуванням яких запропоновано визначення цього поняття.

У підрозділі 1.2 *«Поняття та ознаки адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів»* встановлено, що в законодавстві про цінні папери вживається неідентична термінологія – «фінансові санкції», «штрафні санкції», «адміністративні санкції», «заходи впливу», при цьому законодавство не визначає їх приналежності до певних форм господарської-правової відповідальності або до виду юридичної відповідальності взагалі, що викликає проблеми теоретичного та практичного характеру. Аналіз

судової практики також демонструє відсутність сталого підходу в цьому питанні. В одних випадках суди відносять ці санкції до адміністративно-господарських, в інших – до адміністративних, фінансових. Проаналізовано, що існуючі в юридичній доктрині погляди на означену проблему умовно можна поділити на дві групи: 1) адміністративно-господарські санкції є адміністративною санкцією; 2) адміністративно-господарські санкції є формою господарсько-правової відповідальності. Проведений у роботі аналіз дає змогу стверджувати, що санкції за правопорушення на ринку цінних паперів в повній мірі відповідають ознакам адміністративно-господарських санкцій, визначеним у положеннях ст.ст. 238-239 ГК України, і є формою господарсько-правової відповідальності. Доведено, що такі санкції мають як універсальні ознаки адміністративно-господарських санкцій, так і специфічні (спеціальні).

У процесі дослідження виокремлено кваліфікуючі ознаки, з урахуванням яких запропоновано доктринальне визначення адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів.

У підрозділі 1.3 *«Види адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів»* з'ясовано, що в законодавстві про цінні папери не проведено розмежування видів таких санкцій, не закріплено єдиного узгодженого їх переліку, що ускладнює чітке розуміння таких санкцій і застосування на практиці. У науковій літературі наявні різні погляди щодо класифікації та видів адміністративно-господарських санкцій, що в свою чергу породжує суперечливі підходи до їх поділу.

На підставі аналізу приписів законодавства та доктринальних положень у роботі угруповано види адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів, розглянуто їх сутність, з'ясовано наявність специфічних ознак для віднесення їх до певного самостійного виду. Класифіковано види таких санкцій шляхом їх поділу за основним критерієм, який наочно демонструє механізм їх впливу на правопорушника (за характером наслідків санкцій на ринку) на заходи: майнового, виховно-превентивного та організаційного характеру. Виходячи із наукових напрацювань конкретизовано і додаткові критерії класифікації таких санкцій, а саме за: а) суб'єктом; б) сферою розповсюдження; в) порядком застосування; г) порядком виконання; г) способом оскарження.

У процесі дослідження запропоновано визначення понять: «попередження», «організаційні адміністративно-господарські санкції», «штраф на ринку цінних паперів», а також обґрунтовано пропозиції щодо розмірів останньої.

У підрозділі 1.4 *«Законодавча основа застосування адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів»* обґрунтовано, що вона в своєму розвитку пройшла такі етапи: а) перший етап (1990-1994р.р.), для якого характерним є безсистемність правового поля та розбалансованість сформованих організаційних механізмів у діяльності державних органів, зокрема, функція державного контролю за випуском та обігом цінних паперів покладена на Міністерство фінансів і місцеві фінансові органи, які наділялися повноваженнями щодо застосування санкцій у разі відхилення від умов, визначених у дозволах на здійснення діяльності з випуску та обігу цінних паперів; б) другий етап (1995-

2004 р.р.), ключовими рисами якого є: 1) модернізація ринку цінних паперів; 2) створення дієвої системи нагляду та контролю за дотриманням законодавства про цінні папери; 3) закріплення господарських відносин на ринку цінних паперів на рівні кодифікованого нормативного акту; 4) впровадження інституту господарської відповідальності, у тому числі такої її форми як адміністративно-господарські санкції на рівні кодифікованого нормативного акту з визначенням загальних умов їх застосування; 5) закладення принципу правової визначеності щодо порядку застосування адміністративно-господарських санкцій виключно на рівні закону, а не підзаконних нормативно-правових актів; в) третій етап (2005–2013 р.р.) пов'язаний з розбудовою та вдосконаленням національного ринку цінних паперів за рахунок його наближення до європейських стандартів; г) для четвертого етапу (з 2014 року й дотепер) характерним є декілька напрямів: 1) подальша модернізація господарського законодавства у контексті міжнародної інтеграції України та гармонізації із законодавством ЄС, що зумовлено ратифікацією економічної частини Угоди про Асоціацію з ЄС, імплементація положень якої передбачає глибоку економічну інтеграцію України з ЄС, створення зони вільної торгівлі та слугує стратегічним орієнтиром системних соціально-економічних реформ в Україні; 2) трансформація безпосередньо діяльності державного регулятора – НКЦПФР, що зумовлено прийняттям Закону про спліт, який фактично призвів до збільшення як кількості об'єктів регулювання, так і кола відповідних регуляторних та контролюючих повноважень Комісії.

Визначено низку недоліків сучасного стану нормативно-правового регулювання застосування адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів та запропоновано основні напрямки удосконалення законодавства в цій сфері.

Розділ 2 «Застосування адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів» складається з трьох підрозділів, у яких досліджено питання підстав та умов застосування адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів, а також порядку їх застосування та виконання рішень (постанов) про накладення таких санкцій.

У підрозділі 2.1 «Підстави та умови застосування адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів» з'ясовано, що дотепер залишаються дискусійними питання співвідношення підстав та умов застосування санкцій, поняття господарського правопорушення, а в умовах оновлення законодавства на ринку цінних паперів ці питання взагалі не отримали належного висвітлення.

На основі дослідження сформульовано поняття підстав та умов застосування адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів. Доведено, що підставою є виключно правопорушення, а всі інші умови мають вторинне значення, оскільки без наявності правопорушення механізм відповідальності залишився б неактивованим.

З урахуванням загальних ознак правопорушення та особливостей їх прояву на ринку цінних паперів удосконалено його поняття. Залежно від виду

протиправної поведінки в досліджуваній сфері правопорушення класифікуються як такі, що пов'язані: 1) з емісією та обігом цінних паперів (розміщення цінних паперів без реєстрації їх випуску, невиконання умов проспекту цінних паперів, недобросовісна емісія тощо); 2) з професійною діяльністю на ринку цінних паперів (провадження професійної діяльності на ринку без ліцензії, порушення ліцензійних вимог, недотримання пруденційних нормативів, невідповідність договорів (комісії, доручення, брокерського обслуговування, управління цінними паперами, управління активами тощо) вимогам, умисні дії, що мають ознаки маніпулювання на ринку цінних паперів тощо); 3) з розкриттям інформації (ненадання, несвоєчасне надання або надання недостовірної інформації інвестору в цінні папери на його запит, нерозміщення, розміщення не в повному обсязі інформації та/або розміщення недостовірної інформації у загальнодоступній інформаційній базі даних НКЦПФР, умисне незаконне розголошення, передача або надання доступу до інсайдерської інформації, розповсюдження реклами без її попереднього подання НКЦПФР або після зупинення такого розповсюдження, неприпинення розповсюдження реклами цінних паперів у разі визнання емісії недобросовісною або недійсною, або визнання випуску цінних паперів таким, що не відбувся тощо); 4) з виконанням функцій НКЦПФР (невиконання або несвоєчасне виконання рішень, розпоряджень, постанов уповноважених осіб НКЦПФР щодо усунення порушень, відмова (ухилення) учасника ринку цінних паперів від проведення перевірки НКЦПФР тощо); 5) з дотриманням законодавства про акціонерні товариства (порушення емітентом порядку скликання або проведення загальних зборів, порядку обрання членів органів управління товариства, порядку або строку виплати дивідендів, викупу цінних паперів тощо).

У підрозділі 2.2 «Порядок застосування адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів» проаналізовано такий порядок, встановлено взаємозв'язок між конкретними процесуальними діями, подано їх розгорнуту характеристику, визначено процесуальні стадії цього порядку.

Шляхом виокремлення кваліфікуючих ознак запропоновано визначення поняття «стадія провадження у справах про правопорушення на ринку цінних паперів». Обґрунтовано, що структура провадження у справах про порушення на ринку цінних паперів складається з обов'язкових стадій, без яких неможливий подальший рух справи, та факультативних, які мають місце лише за наявності передбачених у законодавстві для цього підстав, та залежать від волевиявлення зацікавлених суб'єктів. Доведено, що такі процесуальні документи як постанова про правопорушення та акт про правопорушення за своєю суттю вирішують одне і те саме завдання в провадженні, а саме— фіксацію факту вчинення правопорушення. З огляду на це і з метою зменшення навантаження на матеріальні та часові ресурси НКЦПФР запропоновано процесуальні дії при оформленні таких документів об'єднати в одну стадію та виключити з положень законодавства етап складання постанови про порушення справи.

У підрозділі 2.3 «Виконання рішень про застосування адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів» доведено, що особливістю процедури виконання рішень на ринку цінних паперів є те, що більшість норм законодавства про застосування таких санкцій є бланкетними. Як наслідок, цей факт тягне за собою регламентацію значного обсягу процесуальних дій підзаконними нормативно-правовими актами. Аргументовано, що залежно від конкретного виду адміністративно-господарської санкції на ринку цінних паперів провадження з виконання рішень мають певні особливості. Так, рішення вважається виконаним щодо застосування санкцій 1) виховно-превентивного характеру – з моменту його оголошення правопорушнику посадовою особою, яка винесла рішення; 2) майнового – з моменту фактичної сплати штрафу; 3) організаційного – з моменту вчинення посадовими особами дії, визначених у самому рішенні.

Уточнено, що виконання рішень про застосування адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів – це законодавчо врегульований порядок, який визначає послідовне вчинення уповноваженими особами певних процесуальних дій щодо фактичної реалізації застосованої санкції.

ВИСНОВКИ

У дисертації проведено теоретичне узагальнення та запропоновано вирішення наукового завдання, яке полягає в розробці та обґрунтуванні нових теоретичних положень щодо адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів та підготовці пропозицій, спрямованих на удосконалення національного законодавства з цих питань. У ході проведеного наукового дослідження отримано такі основні результати:

1. Обґрунтовано кваліфікуючі ознаки та визначення ринку цінних паперів, під яким розуміється сегмент фінансового сектору країни, складова частина ринку капіталів, що входить до структури фінансового ринку, є платформою, на якій створюються умови для залучення інвестицій, охоплює широкий спектр правовідносин горизонтального та вертикального характеру, які пов'язані з цінними паперами та виникають між учасникам ринку.

Аргументовано пропозицію виключити з законодавчих актів термін «фондовий ринок» з метою досягнення єдності та однозначності у використанні термінології в нормативних актах та в процесі правозастосування.

2. Додатково обґрунтовано, що за порушення законодавчо встановлених правил та умов здійснення господарської діяльності на ринку цінних паперів до суб'єктів господарювання застосовуються санкції, які відносяться до адміністративно-господарських.

Запропоновано визначення поняття «адміністративно-господарські санкції за правопорушення на ринку цінних паперів» – заходи майнового, організаційного, виховно-превентивного характеру, що застосовуються у встановлений законом строк уповноваженим органом державної влади до суб'єктів господарювання зі спеціальним статусом за порушення закріплених

законом правил та умов здійснення діяльності на ринку цінних паперів під час розміщення, обігу та обліку цінних паперів.

3. Угруповано адміністративно-господарських санкції на ринку цінних паперів за таким основним критерієм, як характер їх наслідків, на заходи: майнового характеру (спрямовані на майнову сферу правопорушника); виховно-превентивного характеру (спрямовані на запобігання повторності правопорушення); організаційного характеру (спрямовані на припинення правового статусу суб'єкта господарювання або настання інших негативних наслідків організаційно-функціонального характеру).

Запропоновано визначення понять «штраф на ринку цінних паперів», «попередження на ринку цінних паперів», «організаційні адміністративно-господарські санкції на ринку цінних паперів».

Розроблено пропозиції щодо встановлення в законодавстві нижньої та верхньої граничних меж штрафу. Доведено, що з метою досягнення справедливого балансу між розміром відповідальності та отриманою суб'єктом господарювання вигодою внаслідок вчинення правопорушення, доцільним є встановлення штрафу у двократному розмірі відносно економічної вигоди, отриманої у результаті таких протиправних дій.

Обґрунтовано пропозиції щодо необхідності посилення відповідальності на ринку цінних паперів у разі повторності правопорушення, у випадку, якщо протягом року особа, яка була притягнута до відповідальності шляхом застосування попередження, вчинить нове аналогічне правопорушення, до неї застосовується санкція у вигляді адміністративно-господарського штрафу.

4. Проведено періодизацію законодавчої основи застосування адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів з виокремленням чотирьох етапів її розвитку. Аргументовано, що законодавча основа адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів у своєму розвитку пройшла такі етапи: 1 етап (1990–1994 р.р.) – пов'язаний із формування національного ринку цінних паперів, 2 етап (1995–2004 р.р.) – характеризується створенням дієвої системи нагляду та контролю за дотриманням законодавства про цінні папери; 3 етап (2005–2013 р.р.) відзначається розбудовою та вдосконаленням національного ринку цінних паперів за рахунок його наближення до європейських норм; 4 етап (з 2014 року й дотепер) характеризується реформою вітчизняної моделі функціонування ринку цінних паперів відповідно до європейських стандартів та масштабною трансформацією безпосередньо діяльності державного регулятора (НКЦПФР).

Визначено напрями розвитку законодавства: 1) на рівні Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів» – закріплення виключного переліку видів адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів, підстав та умов їх застосування; конкретизації змісту загальних норм шляхом чіткого і змістовного наповнення положень щодо підстав застосування санкцій виховно-превентивного та організаційного характеру; 2) на рівні підзаконних нормативно-правових актів – спрощення процедури розгляду справ про правопорушення на ринку цінних паперів стосовно суб'єктів

господарювання; доопрацювання порядку розгляду справ про правопорушення на ринку цінних паперів щодо суб'єктів господарювання з урахуванням усіх наявних видів адміністративно-господарських санкцій.

5. Уточнено визначення поняття «правопорушення на ринку цінних паперів». Здійснено класифікацію правопорушень на ринку цінних паперів залежно від виду протиправної поведінки, на ті, які пов'язані з: 1) емісією та обігом цінних паперів; 2) професійною діяльністю на ринку цінних паперів; 3) розкриттям інформації на ринку цінних паперів; 4) виконанням функцій НКЦПФР; 5) дотриманням законодавства про акціонерні товариства.

Конкретизовано поняття правових підстав застосування адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів з уточненням, що це обставини, визначені у положеннях законодавства, настання яких робить застосування санкцій можливим, а механізм їх застосування таким, що підлягає реалізації (за наявності або відсутності певних умов).

Удосконалено визначення поняття «умови застосування адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів», під якими пропонується розуміти сукупність чинників, від яких залежить можливість реалізації адміністративно-господарських санкцій, а також вибір їх виду та/або розміру.

6. Запропоновано визначення поняття «стадії провадження у справах про правопорушення на ринку цінних паперів» як самостійної частини провадження, яка триває у часі і полягає в діяльності учасників провадження, що здійснюють ряд послідовних, пов'язаних між особою процесуальних дій щодо реалізації прав та взаємних обов'язків, які складаються в етапи, спрямовані на розв'язання конкретних завдань у провадженні, оформлюється спеціальним процесуальним документом та визначається відповідними нормативно-правовими актами.

Виокремлено стадії провадження у справах про порушення на ринку цінних паперів, а саме: а) обов'язкові, без яких неможливий подальший рух справи, а саме стадія «порушення справи», до якої входять такі етапи: виявлення правопорушення, документальне закріплення факту вчинення правопорушення, винесення постанови про правопорушення, доведення постанови до відома заінтересованих осіб; стадія «підготовка до розгляду справи», до якої входять такі етапи: аналіз зібраних матеріалів та обставин, винесення постанови про розгляд справи; доведення постанови до відома заінтересованих осіб; стадія «вирішення справи», до якої входять такі етапи: розгляд справи по суті; прийняття рішення у справі (винесення постанови); б) факультативні, які мають місце лише за наявності передбачених у законодавстві для цього підстав, та залежать від волевиявлення зацікавлених суб'єктів: зупинення/відновлення провадження, оскарження/ перегляд рішень, закриття провадження/справи.

Уніфіковано етапи порядку застосування санкцій на ринку цінних паперів шляхом об'єднання таких етапів як складання постанови про порушення справи та акту про правопорушення.

7. Додатково обґрунтовано, що виконання рішень (постанов) щодо застосування певного виду санкції, можна поділити на етапи: а) звернення

постанови до виконання; б) безпосереднє виконання (їх добровільне виконання або примусове).

Уточнено момент, з якого рішення про застосування санкцій на ринку цінних паперів вважається виконаним для санкцій: 1) виховно-превентивного характеру – з моменту його оголошення правопорушнику посадовою особою, яка винесла рішення; 2) майнового – з моменту фактичної сплати штрафу; 3) організаційного – з моменту вчинення посадовою особою (особами) дії визначених в самому рішенні.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Часовников Д. В. Щодо поняття адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 2. С. 114-118.
2. Часовников Д. В. Правова основа застосування адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів. *Правничий часопис Донецького університету*. 2019. № 2. С. 122-130.
3. Часовников Д. В. Порядок застосування адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів. *Правова позиція*. 2020. № 3. С. 117- 121.
4. Часовников Д. В. Підстави та умови застосування адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів. *Часопис Київського університету права*. 2020. №3. С. 233-237.

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав

5. Часовников Д. В. Види адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів. *Visegard journal on human rights*. 2020. № 2. С. 182-188.

Наукові праці, які додатково відображають результати дисертації:

6. Часовников Д. В. Нестеренко І. І., Ретинський Ю. Д. Правове регулювання ринку цінних паперів в Україні: навч. посібник. Д.: РВФ «Молнія», 2009. 316 с. (особистий внесок здобувача полягає в аналізі проблемних питань державно-правового регулювання ринку цінних паперів та питань відповідальності за правопорушення на ринку цінних паперів).

Матеріали наукових конференцій:

7. Часовников Д. В. Сучасний стан нормативно-правового забезпечення розгляду справ про порушення суб'єктами господарювання законодавства про цінні папери. *Сучасні проблеми законодавства, практики його застосування та юридичної науки: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Осінні юридичні читання»* (Вінниця, 10 жовтня 2019 р.). Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2019. С. 94-98.

8. Часовников Д. В. Попередження як адміністративно-господарська санкція на ринку цінних паперів. *Правові засади організації та здійснення публічної влади: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції* (Хмельницький, 28 лютого – 2 березня 2020 р.) Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2020. С. 295-298.

9. Часовников Д. В. Штраф як адміністративно-господарська санкція на ринку цінних паперів. *«Цивільне право України: нові виклики і перспективи розвитку»*: матеріали XVIII науково-практичної конференції присвяченої 98-й річниці з дня народження доктора юридичних наук, професора, члена-кореспондента АН УРСР В. П. Маслова (Харків, 28 лютого 2020 р.). Харків: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. 2020. С. 132-137.

АНОТАЦІЯ

Часовников Д. В. Адміністративно-господарські санкції за правопорушення на ринку цінних паперів. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.04 – господарське право, господарсько-процесуальне право. – Донецький національний університет імені Василя Стуса, Міністерство освіти і науки України, Вінниця, 2021.

Дисертація присвячена дослідженню та обґрунтуванню нових теоретичних положень щодо адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів і підготовці пропозицій з удосконалення законодавства.

У роботі обґрунтовано кваліфікуючі ознаки та визначено поняття ринку цінних паперів, уточнено ознаки та визначення поняття адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів. Конкретизовано види адміністративно-господарських санкцій за порушення на ринку цінних паперів, проведено їх класифікацію за різними підставами, запропоновано визначення понять «штраф», «попередження» «організаційні адміністративно-господарські санкції на ринку цінних паперів», розроблено пропозиції щодо оптимізації порядку їх застосування. Проаналізовано законодавчу основу застосування адміністративно-господарських санкцій на цьому ринку та обґрунтовано напрями її удосконалення. Конкретизовано підстави та умови застосування таких санкцій, доопрацьовано визначення поняття «правопорушення на ринку цінних паперів» з визначенням критеріїв поділу таких правопорушень на види. Розкрито порядок застосування адміністративно-господарських санкцій на ринку цінних паперів, уточнено стадії такого провадження з виокремленням етапів кожної стадії процедури, конкретизовано порядок та способи виконання рішень про застосування адміністративно-господарських санкцій за правопорушення на ринку цінних паперів. На підставі проведеного дослідження запропоновано внесення змін до законодавства України.

Теоретичні положення та висновки дисертаційного дослідження можуть

бути використані у подальших наукових дослідженнях, навчальному процесі та правозастосовній діяльності.

Ключові слова: адміністративно-господарські санкції, ринок цінних паперів, правопорушення, підстави застосування санкцій, умови застосування санкцій, види санкцій, суб'єкти господарювання, майнові санкції, превентивні санкції, організаційні санкції.

АННОТАЦИЯ

Часовников Д. В. Административно-хозяйственные санкции за правонарушения на рынке ценных бумаг. –Квалификационная научная работа на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.04 - хозяйственное право, хозяйственно-процессуальное право. –Донецкий национальный университет имени Василя Стуса, Министерство образования и науки Украины, Винница, 2021.

Диссертация посвящена исследованию и обоснованию новых теоретических положений про административно-хозяйственные санкции за правонарушения на рынке ценных бумаг и подготовке предложений по совершенствованию законодательства.

В работе конкретизированы признаки и определено понятие рынка ценных бумаг, уточнено понятие административно-хозяйственных санкций за правонарушения на рынке ценных бумаг и выделены основные признаки данного понятия: 1) характерный субъектный состав хозяйственных правоотношений; 2) основания применения таких санкций с делением их на фактические и юридические; 3) особый характер санкций с делением их по этому критерию на имущественные, организационно-правовые и превентивные меры; 4) специфика цели их применения.

Исследованы и конкретизированы виды административно-хозяйственных санкций за правонарушения на рынке ценных бумаг, проведена их классификация по различным признакам, предложено определение понятий «штраф», «предупреждение», «организационные административно-хозяйственные санкции» разработаны предложения по оптимизации порядка их применения. Проанализирована законодательная основа применения административно-хозяйственных санкций за правонарушения на рынке ценных бумаг, выделены ее этапы: 1 этап (1990-1994 г.г.) – связан с формированием национального рынка ценных бумаг; 2 этап (1995 - 2004г.г.)–характеризуется созданием действенной системы надзора и контроля за соблюдением законодательства о ценных бумагах; 3 этап (2005-2013 г.г.) – ему присуще развитие и совершенствование национального рынка ценных бумаг за счет его сближения с европейскими нормами; 4 этап (с 2014 года и до сих пор) –характеризуется масштабной трансформацией непосредственно деятельности государственного регулятора (НКЦБФР), а также обоснованы направления ее совершенствования.

Конкретизированы основания и условия применения таких санкций, доработано определение понятия «правонарушение на рынке ценных бумаг», проведено деление таких правонарушений на виды в зависимости от объекта правонарушения, которые связаны с: 1) эмиссией и обращением ценных бумаг; 2) профессиональной деятельностью на рынке ценных бумаг; 3) раскрытием информации на рынке ценных бумаг; 4) выполнением функций НКЦБФР; 5) соблюдением законодательства об акционерных обществах.

Раскрыт порядок применения административно-хозяйственных санкций на рынке ценных бумаг, уточнены обязательные и факультативные стадии такого производства с выделением этапов внутри каждой из них, конкретизирован порядок и способы исполнения решений о применении административно-хозяйственных санкций за правонарушения на рынке ценных бумаг.

На основании проведенного исследования разработаны предложения по совершенствованию норм действующего законодательства в виде проекта Закона Украины «О внесении изменений в некоторые законодательные акты по совершенствованию применения административно-хозяйственных санкций за правонарушения на рынке ценных бумаг».

Теоретические положения и выводы диссертационного исследования могут быть использованы в дальнейших научных исследованиях, учебном процессе и правоприменительной деятельности.

Ключевые слова: административно-хозяйственные санкции, рынок ценных бумаг, правонарушения, основания применения санкций, условия применения санкций, виды санкций, субъекты хозяйствования, имущественные санкции, превентивные санкции, организационные санкции.

ANNOTATION

Chasovnykov D.V. Administrative and economic sanctions for offenses in the securities market. - Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

The dissertation on competition of a scientific degree of the candidate of legal sciences on a specialty 12.00.04 – ‘‘Commercial law, economic and procedural law’’. - Donetsk National University named after Vasyl’ Stus, Ministry of Education and Science of Ukraine, Vinnytsia, 2021.

The dissertation is devoted to the research and reasoning of new theoretical provisions on administrative and economic sanctions for offenses in the securities market and preparation of proposals for improving the legislation.

The paper specifies the features and defines the concept of the securities market, clarifies the concept of administrative and economic sanctions for offenses in the securities market and highlights the main features of the latter. The types of administrative and economic sanctions for offenses in the securities market have been studied and specified, their classification on various grounds has been carried out, such definitions as ‘‘fine’’ and ‘‘warning’’ have been proposed, and the proposals for optimizing the procedure for their application have been developed. The legislative basis for the application of administrative and economic sanctions for offenses in the

securities market was analyzed and the directions of its improvement were substantiated. The grounds and conditions for the application of such sanctions have been specified, the definition of the concept of "securities market offenses" has been refined with setting the criteria for the division of such offenses into types.

The procedure for applying administrative and economic sanctions on the securities market is revealed, the stages of such proceedings were specified to separate the stages inside each stage of the procedure, the procedure and methods of implementing decisions on applying administrative and economic sanctions for securities market offenses were specified.

On the basis of the undertaken research, it was proposed to amend the legislation of Ukraine.

Theoretical provisions and conclusions of the dissertation research can be used in further research, educational process and law enforcement.

Keywords: administrative and economic sanctions, securities market, offenses, grounds for sanctions, conditions of sanctions, types of sanctions, business entities, property sanctions, preventive sanctions, organizational sanctions.

Підписано до друку 12.04.2021.

Формат 60х90 1/16. Папір офсетний.

Умовн. друк.арк. 0,9. Тираж 100 прим. Замовлення № 251.

Надруковано у ПрАТ «Газета «Приазовський робочий»,
адреса: 87515, Донецька обл., м. Маріуполь, пр-т Миру, б. 19

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи серія ДК № 5213 від 20.09.2016